

Landbruks- og matdepartementet

Fylkesmannen har ansvar for oppfølging av nasjonal landbruks- og matpolitikk både regionalt og lokalt. Målet er at Fylkesmannen, gjennom regionale tilpasninger, skal bidra til å opprettholde et levende og mangfoldig landbruk og et bærekraftig skogbruk over hele landet som gir attraktive arbeidsplasser og sikrer rekruttering.

Fylkesmannen har både utviklings- og forvaltningsoppgaver på landbruksområdet og skal skape møteplasser for erfaringsutveksling og formidling av forventninger mellom Fylkesmannen, fylkeskommunen, Innovasjon Norge, kommunene, KS, samt andre aktuelle regionale aktører. Fylkesmannen leder arbeidet med utarbeidelse av regionale næringsstrategier gjennom det regionale partnerskapet. Den regionale næringsstrategien legger føringer for bruken og prioriteringene av bygdeutviklingsmidlene i landbruket regionalt.

Fylkesmannen er et kompetansesenter generelt og for kommunene spesielt. Videreutvikling og styrking av kommunenes rolle som landbrukspolitisk aktør og som pådriver innen klimaarbeid og nærings- og samfunnsutvikling er sentrale områder. Gjennom oppfølging, veiledning og kompetanseheving skal Fylkesmannen også bidra til at kommunene opprettholder god forvaltningspraksis i sin myndighetsutøvelse på landbruks- og matområdet.

Fylkesmannens forvaltningsoppgaver knytter seg til økonomiske og juridiske virkemidler innenfor jordbruk og skogbruk. Fylkesmannen har det regionale ansvaret for at tilskudd på landbruksområdet forvaltes og kontrolleres i samsvar med overordnede forutsetninger og i henhold til gjeldende lover og regler.

Overordnede dokumenter i arbeidet med de ulike områdene er:

- [Prop. 1 S \(2009-2010\) Landbruks- og matdepartementet](#)
- [Prop. 1 S \(2009-2010\) Fornyings- og administrasjonsdepartementet](#)
- [St.meld. nr. 39 \(2008-2009\) Klimautfordringene – landbruket en del av løsningen](#)
- [St.prp. nr. 75 \(2008-2009\) Om jordbruksoppgjøret 2009 – endringer i statsbudsjettet for 2009 m.m.](#)
- [St.prp. nr. 76 \(2008-2009\) Om reindriftsavtalen 2009/2010 og om endringer i statsbudsjettet for 2009 m.m.](#)
- [St.meld. nr. 25 \(2008-2009\) Lokal vekstkraft og framtidstru - Om distrikts- og regionalpolitikken](#)
- [St.meld. nr 26 \(2006-2007\) Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand](#)
- [St.meld. nr 19 \(1999-2000\) Om norsk landbruk og matproduksjon](#)
- [Landbruks- og matdepartementets miljøstrategi 2008-2015](#)
- [Landbruks- og matdepartementets matpolitiske strategi 2008-2010 "Smaken av Norge"](#)
- [Landbruks- og matdepartementets strategi for næringsutvikling 2007-2009 "Ta landet i bruk!"](#)
- [Landbruks- og matdepartementets strategi for forskning og forskningsbasert innovasjon 2007-2012](#)
- [Samarbeidsavtalen mellom LMD og KS om landbruks- og næringsutvikling i kommunesektoren 2010-2012](#)
- Tildelingsbrev på Fornyings- og administrasjonsdepartementets budsjettkapittel 1510 – fylkesmannsembetene

- [Fullmaktsbrev på Landbruks- og matdepartementets budsjettkapittel 1144 post 77](#)
- [Fullmaktsbrev 2010 til Fylkesmannen fra Statens landbruksforvaltning](#)

Resultatområde 21 Landbruksbasert næringsutvikling

Landbruket er mangfoldig og omfatter jordbruk, skogbruk, beitebruk og reindrift. Landbruket er også viktig for næringer som reiseliv, kultur og næringsmiddelindustri. Målet er å opprettholde et levende og mangfoldig landbruk, samt bærekraftig skogbruk, over hele landet, gjennom å bidra til økt verdiskaping, attraktive arbeidsplasser og livskvalitet basert på en bærekraftig og klimariktig forvaltning av landbruket og bygdene sine samlede ressurser. Fylkesmannen skal bidra til å styrke verdiskapingen og innovasjonsevnen i alle deler av næringa og legge til rette for et taktskifte for utvikling av nye næringer i landbruket. For å styrke landbrukets legitimitet og omdømme er det viktig at hele bredden av landbruket sine menneskelige, naturgitte og materielle ressurser blir tatt i bruk. Fylkesmannen skal bidra til å synliggjøre regionale og lokale fortrinn og potensial for å sikre det økonomiske grunnlaget i ulike produksjoner, bidra til at forbrukerdimensjonen ivaretas og finne synergier mellom verdikjeder i landbruket og andre sektorer. Det er derfor viktig at de regionale aktørene, forskningsmiljø, næringsliv og kommuner samarbeider, slik at flere virkemidler blir vurdert i sammenheng og best mulig tilpasset verdiskapingsutfordringene i regionen.

21.1 Jordbruk

Oppdrag

- Bruke økonomiske og juridiske virkemidler for å sikre et mangfold av produksjoner og bruksstørrelser.
- Bidra i prosesser for videre utvikling av jordbruket.
- Bidra til samordning av landbrukspolitiske og miljøpolitiske virkemidler i områder der det kan oppstå konflikter mellom beiteinteresser og vern av rovvilt.
- Forvalte midler til Beiteprosjektet i de fylker der dette er aktuelt, og se midlene i sammenheng med midler til forebyggende tiltak mot rovviltskader på Miljøverndepartementets budsjett.
- Forvalte regelverket om husdyrkonsesjon og veilede og følge opp kommunene som førstelinjemyndighet for tilskuddsordninger.
- Samarbeide med Mattilsynet om forvaltningen av regelverket om nedføring pga. radioaktivitet, samt ordningene med settepoteter, såvarer, gjødselvarer av organisk opphav og utstedelse av autorisasjon for kjøp og bruk av plantevernmidler.
- Fordele tilskudd til veterinærtjenester til kommunene i samsvar med organiseringen av vaktområder, og prioritere søknader fra kommunene om midler til spesielle stimuleringstiltak for å sikre generell tilgang på tjenester fra dyrehelsepersonell i næringssvake distrikt.
- Gi innspill til Statens landbruksforvaltning i forbindelse med forberedelser til jordbruksoppgjøret 2011 innen 1. november 2010.

Finansiering

Finansiert over Fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510). Midler til rovviltkompensasjon er forsterket over Landbruks- og matdepartementets kap. 1144 post 77

Regionale og lokale tiltak i landbruket.

For arbeidet med søknadsbehandlingen av spesielle stimulerings tiltak knyttet til veterinærtjenester, blir det gitt en økonomisk kompensasjon over Landbruks- og matdepartementets kap. 1143, post 60 jf. Rundskriv 57/07 fra Statens landbruksforvaltning.

Bakgrunnsinformasjon

Meldinger og proposisjoner

- [Ot.prp. nr 15 \(2008-2009\) Om lov om dyrevelferd](#)
- [Ot.prp. nr 68 \(2006-2007\) Om lov om endringer i lov 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell](#)
- [St.meld. nr. 15 \(2003-2004\) Rovvilt i norsk natur](#)

Lover og forskrifter

- [Lov om dyrevelferd, 19.6.2009 nr. 97](#)
- [Lov av 16. januar 2004 nr. 5 om regulering av svine- og fjørfeproduksjon](#)
- [Forskrift om regulering av svine- og fjørfeproduksjon](#)
- [Forskrift om gjødselvarer mv. av organisk opphav](#)
- [Forskrift om soneinndeling i forbindelse med nedforing pga. radioaktivitet](#)
- [Forskrift om settepoteter](#)
- [Forskrift om floghavre](#)
- [Forskrift om plantevernmidler](#)

Annet

- [Brev til landets kommuner fra Landbruks- og matdepartementet og KS av 16.10.2007 om overføring av ansvar for tilgang på veterinærtjenester fra 1.1.2008](#)
- [Brev av 28.7.2006 om beitebruk og rovviltforvaltning fra Landbruks- og matministeren og Miljøvernministeren](#)
- [Mattilsynets veileder for vedtak ved rovdyrskade på beitedyr](#)

Resultatkrav

- Prioriteringene i jordbrukspolitikken skal være kjent i næringen og i kommunene.
- Ta initiativ og være pådriver for verdiskaping og utvikling av jordbruket.
- Sikre en målrettet og effektiv forvaltning av virkemidlene overfor jordbruksforetakene.
- Finne langsiktige og forutsigbare løsninger, både for en fremtidsrettet beitenæring og for bevaring av fredet rovvilt i tråd med nasjonale mål.
- Bidra til å sikre tilfredsstillende tilgang til veterinærtjenester i kommunene.
- Sikre et godt samarbeid med Mattilsynet på det matpolitiske området.

Rapportering

- Beskriv kort sentrale utviklingstrekk og drivkrefter i utviklingen av jordbruket
- Beskriv hovedutfordringer knyttet til bruken av økonomiske og juridiske virkemidler og regelverksforvaltning m.v..
- Gi oversikt over ev. bruk av midler over kapittel 1144 post 77 til rovviltkompensasjon og beskriv kort utfordringene på området.
- Beskriv utviklingen i beitebruk og utarbeid tapsstatistikk.

Annet

- Gi en oversikt over kommunenes forbruk av vakttilskudd og stimuleringstilskudd i forhold til bevilgning over kap. 1143 post 60 *Tilskott til veterinærdekning* til Statens landbruksforvaltning innen 26.2.2011.

21.2 Skogbruk

Oppdrag

- Følge opp satsingen på økt avvirkning, økt produksjon av bioenergi og økt verdiskaping og trebruk gjennom regionale strategier, virkemiddelbruk og samhandling med kommunene, fylkeskommunen, Innovasjon Norge, næringsorganisasjonene og aktørene i verdikjeden.
- Arbeide for å styrke langsiktige investeringer knyttet til oppbygging og skjøtsel av ny skog med hensyn til skogproduksjon og framtidig verdiskaping, og i tråd med regjeringens klima- og miljøarbeid.
- Synliggjøre skogens positive bidrag og muligheter i klimasammenheng jf. prioriteringene i St.meld. nr. 39 (2008-2009).
- Bistå kommunene med å utarbeide hovedplaner for skogsveier for å ivareta vedlikehold, modernisering og utbygging av skogbrukets infrastruktur, herunder bidra i tilrettelegging for økt tømmertransport fra bil til bane og sjøtransport.
- Utarbeide fylkesvise planer for aktiviteten i skogbruksplanleggingen i samråd med kommunene.
- Administrere skogfondsordningen og bistå kommunene med informasjonstiltak rettet mot skogeierne om skatteregler knyttet til ordningen. Ferdigstille regnskap innen 1.2.2011.
- Fordele de økonomiske virkemidlene i skogbruket som gjelder skogkultur, tynning og miljøtiltak til kommunene og være klageorgan for kommunenes vedtak knyttet til nærings- og miljøtiltak i skogbruket. Følge opp kommunenes arbeid med å kontrollere minimum 10 % av tiltakene.
- Være vedtaksmyndighet for de økonomiske virkemidlene i skogbruket som gjelder vegbygging, energiflis, taubane m.m. og skogbruksplanlegging med miljøregistreringer.
- Fordele særskilte midler til kystskogbruket.
- Gjennomføre resultatkontrollen for skogbruk og miljø.
- Bidra med skogfaglig kompetanse i regional og lokal skogbrannberedskap.

Finansiering

Finansiert over Fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510)

Bakgrunnsinformasjon

Meldinger og proposisjoner

- [St.meld. nr. 39 \(2008-2009\) Klimautfordringene - landbruket en del av løsningen](#)
- [St.meld. nr. 34 \(2006-2007\) Norsk klimapolitikk](#)
- [St.meld.nr. 17 \(1998-1999\) Verdiskaping og miljø- muligheter i skogsektoren](#)

Lover og forskrifter

- [Lov av 27. mai 2005 nr 31 om skogbruk \(Skogbrukslova\)](#)
- [Forskrift om skogfond o.a.](#)
- [Forskrift om bærekraftig skogbruk](#)

Annet

- [Landbruks- og matdepartementets miljøstrategi 2008-2015](#)
- [Strategi for økt utbygging av bioenergi 2008](#)

Resultatkrav

- Sikre en målrettet og effektiv forvaltning av de økonomiske virkemidlene i skogbruket.
- Forbedret kommunikasjon med skognæringen om mål og virkemiddelbruk mv.
- Forbedret aktivitet på prioriterte områder.
- Økt bruk av tre og bioenergi i fylket.
- Profilere de positive effektene og mulighetene knyttet til skog og trebruk i klimasammenheng.
- Gjennomføre resultatkontrollen i tråd med fastlagte retningslinjer.

Rapportering

- Rapporter kort om utviklingen i skogbruket, beskriv utfordringene på skogområdet i fylket, og gi en oversikt over hvordan Fylkesmannens arbeid på området har bidratt til resultater og aktivitet.

Annet

- Rapportere om skogbruksplanlegging med miljøregistreringer og tilskudd til miljøtiltak i skogbruket gjennom fagsystemet TSKOG.

21.3 Bygde- og næringsutvikling

Oppdrag

- Følge opp regional strategi for næringsutvikling, bidra til videreutvikling av det regionale partnerskapet i samarbeid med fylkeskommunene og Innovasjon Norge, samt sikre kobling mot regional utviklingsplan.

- Stimulere til økt satsing innenfor landbruksbasert vare- og tjenesteproduksjon, matspesialiteter, grønt reiseliv, småkraft og utmarksnæringer.
- Følge opp handlingsplanen for Inn på tunet. Bidra til gjennomføring av Inn på tunet-løftet i kommunene gjennom bl.a. søknadsbehandling i samarbeid med Innovasjon Norge. Sikre at satsingen ses i sammenheng med Fylkesmannen sitt arbeid på øvrige sektorområder.
- Forvalte de fylkesvise bygdeutviklingsmidlene til utredning og tilrettelegging.
- Etablere gode samarbeidsrutiner og fordele bedriftsrettede bygdeutviklingsmidler til Innovasjon Norge.
- Ivareta fagfunksjonen knyttet til matkontakter under verdiskapingsprogrammet for mat.
- Samarbeide med Mattilsynet om småskala produksjon og nyetablering innenfor matområdet.

Finansiering

Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510)

Bakgrunnsinformasjon

Meldinger og proposisjoner

- [St.meld. nr 7 \(2008-2009\) Et nyskapende og bærekraftig Norge](#)

Lover og forskrifter

- [Forskrift av 28.1.2009 om midler til bygdeutvikling](#)

Annet

- Rundskriv næringsutvikling 2010
- [Landbruks- og matdepartementets strategi for næringsutvikling 2007-2009 "Ta landet i bruk!"](#)
- [Utviklingsprogram for Grønt reiseliv](#)
- [Handlingsplan for Inn på tunet](#)
- [Programplan for Inn på tunet-løftet i kommunene, som blir lansert 9.2.2010](#)
- [Veileder: Plan- og bygningsloven og Landbruk pluss](#)
- [Verdifulle opplevelser – Regjeringens nasjonale reiselivsstrategi](#)

Resultatkrav

- Fordele de fylkesvise BU-midlene i tråd med målene i den regionale næringsstrategien og rundskriv næringsutvikling for 2010.
- Målrettet og styrket samarbeid med Innovasjon Norge og fylkeskommunen.
- Involvere Mattilsynet slik at hensynet til mattrygghet ivaretas.
- Bidra til økt satsing og produksjon av matspesialiteter, småkraft, Grønt reiseliv- og Inn på tunet-tjenester.

Rapportering

- Beskriv samarbeidet med regionale aktører innen næringsutvikling, herunder gjør rede for hvilke aktører som følger opp de ulike delene av den regionale næringsstrategien.
- Rapporter på bruken av BU-midlene i forhold til den regionale næringsstrategien innen 27.2.2011. Kopi til Innovasjon Norge som også skal inkludere regnskap for utbetalingene.
- Beskriv kort tiltak for økt satsing innen landbruksbasert vare- og tjenesteproduksjon, matspesialiteter, grønt reiseliv og utmarksnæring.
- Beskriv tverrsektorielt samarbeid og resultater i arbeidet med Inn på tunet generelt og Inn på tunet-løftet i kommunene spesielt.

Annet

- Lage en kortfattet kommentar til forbrukstall/utviklingstrekk i 2010 for utrednings- og tilretteleggingsmidlene dersom disse avviker fra normalen. Kommentaren skal sendes til Landbruks- og matdepartementet med kopi til Innovasjon Norge innen 15.1.2011.

Resultatområde 22 Klima og miljøtiltak i landbruket

Miljøtiltakene i landbruket er en del av den samlede næringspolitikken og inngår derfor også i øvrige resultatområder. Landbruks- og matdepartementets miljøstrategi 2008-2015, nasjonale og regionale miljøprogram og fylkesvise midler til informasjons- og utviklingstiltak på miljøområdet skal bidra til å sikre miljøhensyn ved næringsvirksomhet og synliggjøre de positive miljøbidragene fra landbruket. I 2009 la Landbruks- og matdepartementet fram St. meld. nr. 39 (2008-2009) Klimautfordringene – landbruket en del av løsningen. Meldingen gir signaler om viktige arbeidsområder for forvaltningen i årene framover, slik som skogbruk, bioenergi, gjødselbruk, jordarbeiding, tilpasning til et endra klima mv.

Resultatområdet favner viktige innsatsområder som arbeid knyttet til kulturlandskap og biologisk mangfold, genetiske ressurser, reduksjon av forurensing fra landbruket, økte miljøgevinster knyttet til økologisk jordbruk, bruk av trevirke som miljøvennlig materiale, samt økt bruk av bioenergi.

22.3 Miljøprogram og miljøplan

Oppdrag

- Beskrive ev. endringer i miljøutfordringene, følge opp prioriteringer og tiltak i regionalt miljøprogram (RMP).
- Forvalte regelverk for RMP, formidle informasjon til brukere, allmennheten og andre med bakgrunn i konklusjonene fra jordbruksoppgjøret 2009, og vurdere løpende behov for justeringer av prioriteringer og ordninger.
- Medvirke til sikring av landbrukets genetiske ressurser gjennom bl.a. tiltak i regi av RMP og i forvaltning av kulturlandskap og skjøtsel av verneområder.
- Fordele fylkesvise midler til informasjons- og utviklingstiltak på miljøområdet.
- Forvalte investeringsmidler til organisert beitebruk.
- Bidra i oppfølgingen av vannrammedirektivet og se til at dette blir sett i sammenheng med RMP og øvrige miljøvirkemidler i landbruket.
- Gå gjennom kommunenes tiltaksstrategier og bidra til å styrke koplingen mellom SMIL- og RMP-virkemidlene.

- Fordele miljøvirkemidlene i jordbruket (SMIL) til kommunene og være klageorgan for kommunens vedtak knyttet til SMIL-virkemidlene.
- Medvirke til at kommunene utnytter landbrukets potensial i klimaarbeidet gjennom sine klima- og energiplaner.
- Følge opp arbeidet med miljøplaner gjennom kvalitetssystemer i landbruket (KSL), herunder veilede om miljøplan og påse at kommunene gjennomfører kontroll av miljøplan.
- Bidra i informasjonsinnhenting om setring som ledd i arbeidet med nasjonale oversikter for seterdrift.

Finansiering

Finansiert over Fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510)

Bakgrunnsinformasjon

Meldinger og proposisjoner

- [St.meld. nr. 39 \(2008-2009\) Klimautfordringene - landbruket en del av løsningen](#)
- [St.meld. nr. 34 \(2006-2007\) Norsk klimapolitikk](#)
- [St.meld. nr. 26 \(2006-2007\) Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand](#)
- [St.meld. nr 42 \(2000-2001\) Biologisk mangfold](#)

Annet

- [Landbruks- og matdepartementets miljøstrategi 2008-2015](#)
- [Forskrift om miljøplan](#)
- [Statens landbruksforvaltnings rundskriv 34/07 – Kommentarer til forskrift om miljøplan og retningslinjer for kontroll](#)
- [Vannforvaltningsforskriften](#)
- [Statens landbruksforvaltnings hjemmeside – Miljøprogram i jordbruket](#)

Resultatkrav

- Identifisert sentrale miljøutfordringer i fylket, etablert ordninger som møter utfordringene og synliggjort landbrukets miljøverdier og miljøinnsats.
- Sikret at langsiktige strategier for å begrense forurensing fra landbruket er synliggjort i kommuneplaner/tiltaksstrategier og øvrig samfunnsplanlegging.
- Sikret at landbrukets positive bidrag til klimautfordringene er kjent og blir en del av kommunenes klimaplaner.
- Gitt innspill om tiltak og konsekvenser knyttet til mål for vannforekomster på basis av vannforvaltningsforskriften.
- Sikret at kommunene følger opp generelle forutsetninger og gjeldende rundskriv om miljøplan.
- Sikret en aktivitetsfremmende og miljørettet fordeling av midlene som forvaltes av kommunene og Fylkesmannen, og etablert en god dialog med kommunene om prioritering og bruk av virkemidlene.

Rapportering

- Beskriv kort sentrale miljøutfordringer og -prioriteringer i fylket, og gi en vurdering av måloppnåelse for virkemidlene i regionalt miljøprogram.
- Beskriv hovedretningen for bruken av SMIL-midler og hvordan fylkesmannen har arbeidet med koplingen mellom SMIL og RMP.
- Beskriv tilstand og utvikling for forurensning fra landbruket i vannområder som er valgt ut i første planperiode.
- Beskriv status og behov for oppfølgingstiltak fra forvaltningens side i miljøplanarbeidet.
- Beskriv arbeidet med klimatiltak innenfor landbrukssektoren.

Annet

- Gi en forbruksprognose for 2010 til Statens landbruksforvaltning og rapportere behov for jord- og skogbruksmidler 2011 innen 1.12.2010.

22.4 Økologisk landbruk

Oppdrag

- Følge opp tiltak i de fylkesvise handlingsplanene for utvikling av økologisk landbruk.
- Ta initiativ til erfaringsutveksling mellom kommuner og produsentmiljøer som er kommet ulikt langt i økologisk produksjon.
- Medvirke i satsingene på økologiske foregangsfylker og "[Økoløft i kommuner](#)".

Finansiering

Finansiert over Fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510)

Bakgrunnsinformasjon

Meldinger og proposisjoner

- [St.meld. nr. 19 \(1999-2000\) Om norsk landbruk og matproduksjon](#)

Annet

- [Økonomisk, agronomisk – økologisk! Handlingsplan for å nå målet om 15 % økologisk produksjon og forbruk i 2015](#)
- [Landbruks- og matdepartementets matpolitiske strategi 2008-2010 "Smaken av Norge"](#)
- [Landbruks- og matdepartementets strategi for næringsutvikling 2007-2009 "Ta landet i bruk!"](#)

Resultatkrav

- Gjennomført tiltak for å nå de nasjonale målene om at 15 % av matproduksjonen og matforbruket i 2020 skal være økologisk.
- Sikret en målrettet gjennomføring og resultatformidling fra satsingen på foregangsfylkene.

Rapportering

- Beskriv status og utfordringer for arbeidet med handlingsplan for økologisk landbruk og gi en oversikt over gjennomførte tiltak.
- Gi en kort beskrivelse av Fylkesmannens erfaringer med satsingene på økologiske foregangsfylker og prosjektet "Økoløft i kommuner".

Annet

- Rapportere til Statens landbruksforvaltning om midler til oppfølging av tiltak i regionale planer innen 1.3.2011.

22.5 Tre og miljø

Oppdrag

- Være en pådriver for økt bruk av trevirke til bygg- og energiformål i tråd med departementets virkemiddelbruk (BU-ordningen, satsing på trebruk og bioenergi).
- Bidra til økt bruk av fornybar energi generelt og i landbruket spesielt, herunder konvertering til bruk av bioenergi i veksthussektoren.
- Støtte opp om skogbrukets miljø- og klimaarbeid.

Finansiering

Finansiert over Fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510)

Bakgrunnsinformasjon

Meldinger og proposisjoner

- [St.meld. nr. 39 \(2008-2009\) Klimautfordringene – landbruket en del av løsningen](#)
- [St.meld. nr. 17 \(1998-1999\) Verdiskaping og miljø – muligheter i skogsektoren](#)

Annet

- [Trebasert innovasjonsprogram](#)
- [Bioenergiprogrammet](#)
- Rundskriv næringsutvikling 2010
- [Strategi for økt utbygging av bioenergi 2008](#)
- [Regjeringens arkitekturpolitikk – arkitektur.nå](#)
- [Regjeringens miljøhandlingsplan for bolig- og byggsektoren 2009-2012](#)

Resultatkrav

- Gjennomført tiltak for økt bruk av trevirke og økt satsing på bioenergi.

Rapportering

- Beskriv kort aktiviteten knyttet til økt bruk av trevirke og satsing på bioenergi, samt gjøre rede for status og utfordringer på området.

Resultatområde 23 Eiendoms- og bosettingspolitikk

Gjennom samspill med andre departementer og aktiv deltakelse fra landbruksforvaltningen i utviklingsprosesser lokalt og regionalt, vil Landbruks- og matdepartementet legge til rette for at hele bredden av landbrukets ressurser blir utnyttet til beste for hele landet. Virkemidlene innen eiendoms- og bosettingspolitikken er sentrale i denne sammenhengen og må benyttes slik at menneskelige, økonomiske og arealmessige ressurser blir tatt i bruk på en bedre måte enn i dag. Ressursene på landbrukseiendommene er knyttet til areal og bygningsmasse, men også kompetansen og viljen eieren har til å utnytte eiendommen står sentralt, når ressursene skal utnyttes bedre. Eiendoms- og bosettingspolitikken skal støtte opp om det tradisjonelle familielandbruket med gården som senter for bosetting og næringsvirksomhet, men samtidig legge til rette for at de som mangler areal eller har ønske om å drive nye næringer får slippe til.

Oppdrag

- Informere og veilede kommunene i endringene i eiendomslovgivningen og følge opp kommunenes praksis, spesielt når det gjelder omdisponering og deling, priskontroll og saker som gjelder bo- og driveplikt.
- Sammen med kommunene føre kontroll med at bo- og driveplikten og vilkår for konsesjon blir oppfylt, samt at bestemmelsene bl.a. om omdisponering og deling blir overholdt.
- Ved behov pålegge kommuner å sende inn fortløpende utskrift av alle avgjørelser i en eller flere sakstyper etter jordloven eller konsesjonsloven.
- Behandle klager over kommunale vedtak etter konsesjonsloven, jordloven og skogbruksloven.
- Avvikle salget av de gjenstående jordfondseiendommer.

Finansiering

Finansiert over Fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510)

Bakgrunnsinformasjon

Meldinger og proposisjoner

- [Ot.prp. nr. 44 \(2008-2009\) Om lov om endring av lov om odelsretten og åsetesretten lov om konsesjon ved erverv av fast eiendom m.v. og lov om jord m.v.](#)
- [Ot.prp. nr. 79 \(2002-2003\) Om ny konsesjonslov](#)
- [Ot.prp. nr. 72 \(1993-94\) Om lov om jord \(jordlova\) m.m.](#)

Lover og forskrifter

- [Lov 12. mai 1995 nr. 23 om jord \(jordlova\)](#)
- [Lov 28. november 2003 nr. 098 om konsesjon ved erverv av fast eiendom \(konsesjonsloven\)](#)
- [Lov 28. juni 1974 nr. 53 om odels- og åsetesretten \(odelslova\)](#)
- [Forskrift om endring av forskrift 8. desember 2003 nr. 1434 om konsesjonsfrihet for visse erverv av fast eiendom, egenerklæring ved konsesjonsfrihet og om fulldyrket jord](#)
- [Forskrift om endring av forskrift 8. desember 2006 nr. 1480 om saksbehandling i kommunene mv. i saker etter konsesjonsloven, jordloven, odelsoven og skogbruksloven](#)
- [Forskrift om opphevelse av forskrift om konsesjonsfrihet for visse erverv av fast eiendom, Finnmark av 30. mars 1990 nr. 289](#)
- [Forskrift om opphevelse av forskrift 15. mars 1985 nr. 853 om intern arbeidsdeling i fylkeslandbruksstyra og landbruksnemndene i saker etter lov 18. mars 1955 nr. 2 om tilskiping av jordbruk \(jordlova\)](#)
- [Forskrift om opphevelse av forskrift om registrering av dyrka jord som er vanhevda eller ligger unytta av 6. juni 1995 nr. 547](#)

Annet

- [Rundskriv M-2/2009 – Konsesjon og boplikt](#)
- [Rundskriv M-3/2009 – Driveplikten etter jordloven](#)
- [Brev fra Landbruks- og matministeren og Miljøvernministeren til kommuner og fylker av 22.2.2006 – Vern om jorda og kulturlandskapet – kommunenes ansvar innen nasjonale mål](#)
- [Brev fra Landbruks- og matministeren av 21.12.2006 – Om praktisering av delingsbestemmelsen og om endringer i jordloven og opphevelse av seks lover](#)
- [Orienteringsbrev fra Landbruks- og matdepartementet av 15.10.2009 vedrørende nedleggelsen av fylkeslandbruksstyret og overføringen av styrenes oppgaver til fylkesmennene og fylkeskommunene](#)

Resultatkrav

- Bidra til en forutsigbar og effektiv saksbehandling innen eiendoms- og bosettingspolitikken.
- Bidra til nedgang i nedbygging av dyrka og dyrkbar jord.

Rapportering

- Beskriv status og behov for videre oppfølgingstiltak knyttet til kommunenes praktisering av regelverket.

Annet

- Rapportere til Statens landbruksforvaltning om jordfondet innen 1.2.2011.

Resultatområde 24 Forvaltning av inntekts- og velferdspolitiske tiltak og kontroll

Inntekts- og velferdspolitikken i landbruket skal videreutvikles. Fylkesmannen har det regionale ansvaret for forvaltning av inntekts- og velferdspolitiske tiltak rettet mot primærprodusenter, og for kontrolltiltak knyttet til tilskuddsforvaltning. Kontroll er viktig for å redusere risiko for feil, sikre en kvalitativ god og effektiv forvaltning og for å opprettholde legitimiteten til ordningene. Reglement for økonomistyring i staten og forskrift for den enkelte ordning er grunnlaget for kontrollarbeidet.

Oppdrag

- Forvalte regelverket og være vedtaksmyndighet for erstatningsordningene i landbruket, samt behandle klagesaker og dispensasjonssøknader knyttet til direkte tilskudd og velferdsordninger.
- Forvalte ordningen med kompensasjon ved restriksjoner i bruk av utmarksbeite grunnet rovvilt.
- Informere og veilede kommunene, samt avholde kurs for saksbehandlere i forvaltningen av økonomiske virkemidler og regelverk knyttet til gårdbrukerens inntekter og velferd.
- Gjennomføre forvaltningskontroll av kommunene innen landbruksområdet og kontroll av tilskuddsmottakere /rettighetshavere, der risiko for feil vurderes som høy.
- Oppdatere risikobasert kontrollplan, sammenstille erfaringer fra gjennomførte kontroller og følge opp avvik som er avdekket.
- Se til at landbruksvikartjenesten fungerer som forutsatt, inklusiv oppfølging av søknad og rapportering om midler fra avløserlagene.
- Følge opp gårdskartprosessen i kommunene og bidra i kunnskapsformidling knyttet til dette.

Finansiering

Finansiert over Fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510)

Bakgrunnsinformasjon

Forskrifter

- [Forskrift om produksjonstilskudd i jordbruket](#)
- [Forskrift om tilskudd til avløsning](#)
- [Forskrift om tidligpensjon til jordbrukere](#)
- [Forskrift av 22.10.2007 om tilskudd til landbruksvikarvirksomhet](#)
- [Forskrift om tilskudd til reiser ved veterinærers syke- og inseminasjonsbesøk](#)
- [Forskrift om erstatning etter offentlige pålegg og restriksjoner i plante- og husdyrproduksjonen](#)
- [Forskrift om erstatning ved klimabetingede skader i plante- og honningproduksjon](#)
- [Forskrift om erstatning for tap av sau på beite](#)
- [Reglement for økonomistyring i staten \(FOR 2003-12-12- nr 1938\)](#)
- [Rundskriv 46/08 Landbruksvikarvirksomhet i avløserlagene](#)

Annet

- [Fullmaktsbrev 2010 til Fylkesmannen fra Statens landbruksforvaltning](#)

Resultatkrav

- Sikre en målrettet og kostnadseffektiv tilskudds- og erstatningsforvaltning i samsvar med gjeldende regelverk og reglement for økonomistyring i staten. Antall foretakskontroller skal økes.
- Framskaffe gode prognoser om erstatningsomfang for de ulike ordningene.
- Framskaffe god styringsinformasjon om kommunenes forvaltning av inntekts- og velferdspolitiske virkemidler med utgangspunkt i regelverket for produksjonstilskudd og ut fra regionale risikovurderinger.
- Bidra til å sikre en godt organisert landbruksvikartjeneste i hele fylket.

Rapportering

- Beskriv kort organiseringen av kontrolloppgavene, hvilke kontroller som er gjennomført og hvordan ev. avvik er fulgt opp, jf. fullmaktsbrev til Fylkesmannen fra Statens landbruksforvaltning.
- Gi en oversikt over klager og dispensasjonssøknader behandlet av Fylkesmannen for samtlige tilskuddsordninger på landbruksområdet der kommunen er førsteinstans.
- Beskriv dekningsgraden for landbruksvikartjenestene i fylket.

Annet

- Rapportere på landbruksvikarvirksomhet til Statens landbruksforvaltning innen 5.2.2011.
- På erstatningsområdet må embetene gjennom året være forberedt på en situasjonsbestemt rapportering, jf. Statens landbruksforvaltnings fullmaktsbrev.

Resultatområde 25 Kommunene som landbrukspolitisk aktør

Videreutvikling og styrking av kommunenes rolle som landbrukspolitisk aktør og som pådriver innen samfunns- og næringsutvikling er fremdeles et prioritert område. Samarbeidsavtalen med KS skal medvirke til å videreutvikle dialogen mellom regional stat og kommunesektoren, og utvikle kommunene som en synlig landbrukspolitisk aktør. Kommunens ansvar for en vesentlig del av tilskuddsordningene og de juridiske virkemidlene i landbruket krever ressurser og kompetanse. Fylkesmannen skal følge dette opp i sin dialog med kommunene.

Oppdrag

- Være et kompetansesenter på landbruksområdet og videreutvikle dialog og møteplasser mellom Fylkesmannen, fylkeskommunen, Innovasjon Norge, politisk- og administrativ ledelse i kommunene og KS m.fl.
- Bidra til at landbruket blir en integrert del av det øvrige samfunns- og næringsutviklingsarbeidet i kommunene.

- Samarbeide med Innovasjon Norge og fylkeskommunen for å styrke kommunenes kompetanse innen nærings- og samfunnsutvikling, herunder bidra til at prosjektet for videreutvikling av kommunene som førstelinje innen lokal næringsutvikling er godt forankret i det regionale partnerskapet.
- Veilede og følge opp kommunene i forvaltningen av de økonomiske og juridiske virkemidlene og påse at forvaltningen skjer i samsvar med overordnede føringer.
- Utarbeide oversikt over utvikling i antall årsverk hos Fylkesmannens landbruksavdeling og landbruksforvaltningen i kommunene for 2009. Nærmere oppdragsbeskrivelse vil komme.
- Beskrive samarbeidet og resultater i arbeidet med styrking av førstelinjetjenesten på landbruksområdet i kommunene, særskilt i forhold til "kommuneprosjektet".
- Bidra til at kommunene gir best mulig rapportering gjennom KOSTRA på jordlovs-, konsesjonslovs- og PBL-saker.
- Bruke KOSTRA-tallene i dialogen om arealbruken og ressursbruken i landbruksforvaltningen i kommunene, og bidra i SSBs kvalitetssikring av KOSTRA-tall.

Finansiering

Finansiert over Fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510).

Styrking av det kommunerettede arbeidet er finansiert over kap. 1144 post 77 *Regionale og lokale tiltak i landbruket*

Bakgrunnsinformasjon

Meldinger og proposisjoner

- [St.prp. nr. 68 \(2008-2009\) Kommuneproposisjonen 2010](#)
- [St.meld. nr. 25 \(2008-2009\) Lokal vekstkraft og framtidstru – Om distrikts- og regionalpolitikken](#)
- [St.meld. nr. 33 \(2007-2008\) Et sterkt lokaldemokrati](#)

Lover og forskrifter

- [Lov av 27. mai 2005 om skogbruk \(Skogbrukslova\)](#)
- [Lov om jord av 12. mai 1995 nr 23 \(jordlova\)](#)
- [Lov av 28. november 2003 om konsesjon ved erverv av fast eiendom \(konsesjonsloven\)](#)
- [Lov om odels- og åsetesretten 28. juni 1974 nr. 53 \(odelslova\)](#)
- [Forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket](#)
- [Forskrift om tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket](#)
- [Forskrift om tilskudd til skogbruksplanlegging med miljøregistreringer](#)

Annet

- [Klimaskifte for jordvernet – rapport fra jordverngruppa](#)
- [Brev fra Landbruks- og matministeren av 21.12.2006 om praktisering av delingsbestemmelsen og om endringer i jordloven og opphevelse av seks lover](#)
- [Samarbeidsavtalen mellom LMD og KS om landbruks- og næringsutvikling i kommunesektoren 2010-2012](#)

- [Samarbeidsavtalen mellom Miljøverndepartementet og KS om "Livskraftige kommuner"](#)
- [Plan- og bygningsloven og Landbruk pluss - veileder](#)

Resultatkrav

- Bidratt til at kommunene har tilstrekkelig kvalitet og kompetanse for å gjennomføre oppgavene på landbruks- og matområdet.
- Gjennomført dialog med kommunene som skal bidra til økt landbrukspolitisk engasjement, ansvar og oppfølging i kommunene.

Rapportering

- Beskriv hvilke tiltak som er gjennomført for å styrke kommunenes kompetanse og kvalitet på landbruks- og matområdet og ev. utfordringer på området.
- Beskriv omfanget av den landbrukspolitiske dialogen med kommunene og det landbrukspolitiske engasjementet i kommunene.
- Rapporter på utviklingen i antall årsverk i landbruksforvaltningen hos Fylkesmannens landbruksavdeling og i kommunene innen 1.6.2010.
- Beskriv samarbeidet med KS regionalt.
- Beskriv konkret bruk av ev. midler over kap. 1144 post 77 *Regionale og lokale tiltak i landbruket* til kommunerettet arbeid.

Resultatområde 26 Jordvern, kulturlandskap og samfunnsplanlegging

Sikring av verdifulle jordbruksareal og kulturlandskap er høyt politisk prioritert i den nasjonale miljø- og landbrukspolitikken. Regjeringen viderefører den mer restriktive linjen den har lagt seg på når det gjelder omdisponering av dyrka og dyrkbar mark. For å ta vare på viktige kulturlandskap og verne om dyrket og dyrkbar jord arbeider Regjeringen for å nå målene om at den årlige omdisponeringen av de mest verdifulle jordressursene skal halveres innen 2010. I 2009 ble 20 utvalgte kulturlandskap i jordbruket pekt ut, og langsiktig forvaltning av disse områdene skal sikres i 2010. Områder som gror igjen med skog må skjøttes med tanke på næring og rekreasjon. Reindriftsforvaltningen ved områdestyrene i hvert reinbeitedistrikt skal ivareta reindriftsnæringens interesser bl.a. i saker etter plan- og bygningsloven, og har myndighet til å fremme innsigelser i slike saker. Samtidig må fylkesmannen gjennom sitt arbeid for å ivareta landbrukets interesser i kommunal- og regional planlegging, også bidra til at reindriftsnæringens interesser blir ivaretatt i områder der det blir utøvd reindrift.

26.1 Jordvern og kulturlandskap

Oppdrag

- Være et bindeledd mellom nasjonale og lokale myndigheter i formidling av nasjonal politikk for jordvern og bevaring av kulturlandskap, og sikre at de nasjonale målene blir ivaretatt i regionale og lokale planprosesser. Herunder fremme innsigelser i saker der det er nødvendig.
- Bidra til at arealpolitikk settes på den politiske dagsorden i kommunene, medvirke til at kommunene har en styrket og samlet strategi for å ivareta viktige kulturlandskap og sikre vern om dyrka og dyrkbar jord gjennom veiledning og kommunikasjon.
- Koordinere arbeidet med de utvalgte kulturlandskapene i jordbruket på fylkesnivå, sikre dialogen med lokale aktører og se til at avtaleverk og økonomiske virkemidler er på plass for de 20 områdene som er valgt ut.
- Motivere kommunene til å avgrense kjerneområder for landbruk, stille krav om effektiv utnyttelse av eksisterende og planlagte utbyggingsområder, samt legge til rette for et aktivt og miljøvennlig landbruk.
- Bidra i oppfølgingen av de natur- og kulturlandskapsbaserte verdensarvområdene i de fylkene der dette er aktuelt.

Finansiering

Finansiert over Fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510)

Bakgrunnsinformasjon

Meldinger og proposisjoner

- [St.meld. nr. 39 \(2008-2009\) Klimautfordringene - landbruket en del av løsningen](#)
- [St.meld. nr. 26 \(2006-2007\) Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand](#)

Lover og forskrifter

- [Lov av 12. mai 1995 nr 23 \(Jordlova\)](#)
- [Lov av 28. november 2003 om konsesjon ved erverv av fast eiendom \(Konsesjonsloven\)](#)
- [Lov om odels- og åsetesretten 28. juni 1974 nr. 53 \(Odelslova\)](#)
- [Plan- og bygningsloven](#)
- [Naturmangfoldsloven](#)
- [Kulturminneloven](#)

Annet

- [Landbruks- og matdepartementets miljøstrategi 2008-2015](#)
- [Rapport "Utvalgte kulturlandskap i jordbruket"](#)
- [Klimaskifte for jordvernet – rapport fra jordverngruppa](#)
- [Brev fra Landbruksministeren og Miljøvernministeren til kommuner og fylker av 22.2.2006 Vern om jorda og kulturlandskapet – kommunenes ansvar innen nasjonale mål](#)
- [Brev fra Landbruks- og matministeren av 21.12.2006 – om praktisering av delingsbestemmelsen og om endringer i jordloven og opphevelse av seks lover](#)
- [Orienteringsbrev fra Landbruks- og matdepartementet av 15.10.2009 vedrørende nedleggelsen av fylkeslandbruksstyret og fylkesmennene](#)
- [Samarbeidsavtalen mellom Miljøverndepartementet og KS om "Livskraftige kommuner"](#)
- [Miljøverndepartementets hjemmeside om planlegging](#)
- [Temaveileder: Reindrift og planlegging etter Plan- og bygningsloven \(plandelen\)](#)

- [Plan- og bygningsloven og landbruk pluss - veileder](#)
- ["Kjerneområde landbruk" – veileder](#)
- [DVD "Arealer lokalt gull" – veileder](#)

Resultatkrav

- Synliggjøre og bidra til at de nasjonale målene for jordvern og kulturlandskap blir fulgt opp av regionale og lokale aktører gjennom kommuneplaner og samfunnsplanlegging for øvrig.
- Sikre økt allmenn oppmerksomhet om viktige kulturlandskapsutfordringer, kulturlandskapets potensial og en kunnskapsbasert forvaltning, når det gjelder næringsutvikling og produksjon av miljøgoder.
- Sikre en brukerrettet dialog og en målrettet forvaltning for områdene som inngår blant utvalgte kulturlandskap i jordbruket.

Rapportering

- Beskriv sentrale utviklingstrekk for jordvernet i fylket og hovedutfordringer i virkemiddelbruk og tiltak.
- Beskriv aktivitet og utfordringer i dialog med kommunene for å nå de nye nasjonale målene om å ivareta jord- og kulturlandskapsressursene.
- Beskriv erfaringer og resultater med iverksetting av tiltak for de områdene som inngår blant utvalgte kulturlandskap i jordbruket.
- Beskriv status i avgang på dyrka jord i fylket sett i forhold til halveringsmålet.

26.2 Samfunnsplanlegging

Oppdrag

- Belyse konsekvenser og utviklingsmuligheter for landbruket, herunder reindrift, i arealplansaker, verneplansaker og ved større tiltak som berører landbrukets interesser.
- Samle og utvikle arealdokumentasjon og gjøre den tilgjengelig for arealplanleggingsformål.
- Avgi innsigelser knyttet til jord- og skogbruk i saker etter Plan- og bygningsloven og vernelovgivningen.
- Utnytte data fra Geovekst samarbeidet/"Norge digitalt samarbeidet" i løpende oppgaver, analyser og generelt informasjonsarbeid.
- Ivareta Fylkesmannens ansvar for planlegging og krisehåndtering ved hendelser på landbruks- og matområdet, samt bidra til at den regionale samordning for beredskap på landbruks- og matområdet blir ivarettatt.

Finansiering

Finansiert over Fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510).

Bakgrunnsinformasjon

Se bakgrunnsinformasjon under resultatområde 26.1

Resultatkrav

- Sikre langsiktig ivaretagelse av landbrukets ressursgrunnlag.
- Sikre at landbrukets interesser inngår i avveiningene som gjøres i plansaker m.v.
- Bidra til aktiv og målrettet bruk av landbruksrelatert arealdokumentasjon og statistikk på fylkes- og kommunenivå, herunder kart over kjerneområder for landbruk fra kommunene.
- Sikre at det planlegges og legges til rette for regional beredskap på landbruks- og matområdet.

Rapportering

- Beskriv hovedtrekk i arealbruksutviklingen og aktivitetene som er iverksatt for å sikre at landbrukets arealinteresser og utviklingsmuligheter blir ivaretatt i samfunnsplanleggingen.
- Beskriv status og erfaringer i arbeidet med verneplaner og konsekvensutredninger.
- Rapportere på antall innsigelser knyttet til jord- og skogbruk i saker etter Plan- og bygningsloven og vernelovgivningen. Beskriv kort bruk og nytte av data fra Geovekst og "Norge digitalt" hos alle avdelingene ved embetet.
- Gi en kort beskrivelse av hvordan den regionale samordningen for beredskap på landbruks- og matområdet er ivaretatt.